

Jørgen Rosbach
Inatsisartunut ilaasortat Demokraatit

§ 37 naapertorlugu apeqqutip nr. 091/2025-p akineqarnera

Ulloq: 23-07-2025

Asasara Jørgen Rosbach

Suliap normua: 2025 - 14413

Suliap nr.: 25529260

Inatsisartut suleriaasianni § 37-mi, imm. 1 naapertorlugu Naalakkersuisunut apeqquteqarputit. Apeqqutit uannut akisassanngorlugit innersuussutigineqartut qujassutigaakka. Apeqqutit issuarneqartarput tamatumalu kingorna akineqarlutik.

Postboks 1160
Oqarasuaat: 34 50 00
Fax: 34 55 05
3900 Nuuk
Email: pn@nanog.gl
www.naalakkersuisut.gl

1. Maani Nunatsinni tarnip pissusaanik ilisimasalinnik amigaateqarneq qanoq annertutigaa?

Akissut:

Suliassaqarfiit attuumassusilinnut kiisalu Kreds Grønland saaffiginnittoqarpoq, taanna Dansk Psykolog Forening ataaniippoq, nunatsinni tarnip pissusaanik ilisimasalinnik atorfissaqartitsisut pillugit paasissutissanik katersinissamik siunertaqarput. Tamanna suliassaavoq ajornakusoortoq, pisariaqartitsineq immikkoortortaqaarfiit aamma nunap immikkoortuini assigiinngisitaartorujussuupput, taamaallunilu ersarissumik takussutissiornissaq ajornakusoortarluni.

Kreds Grønlandip ilisimatitsissutigisinnaavaa ullumikkut 47-nik nunatsinni najugaqartunik ilaasortaqaarlutik. Taakku naatsorsuutigaat tarnip pissusaanik ilisimasallit amerlassusiviat annertunerusoq.

Meeqqanut, Ilaqutariinnut Ilaqutariinnullu Naalakkersuisoqarfiup nalunaarutigaa ullumikkut pisariaqartitsineq pillugu ataatsimut isiginnittaaseqartoqanngitsoq, ilaatigut tarnikkut nappaatilinnik sullissineq, kommunit Namminersornerullutik Oqartussanilu immikkoortortat allat akornanni assigiinngisitaartarmat.

Kalaallit Nunaanni Peqqinnissaqarfimmit tarnikkut nappaatilinnik sullissinerup iluani tarnip pissusaanik ilisimasalinnut atorfiit arfineq marluupput, taakkunannga ataaseq ullumikkut inuttaqanngitsoq ilisimatitsissutigineqarpoq.

a. Nutartikkanik kisitsisaateqartoqarnerluni, tarnip pissusaanik ilisimasallit qassit pisortat peqqinnissaqarfianni sulisuunersut?

Akissut:

Kalaallit Nunaanni Peqqinnissaqarfimmit, tarnikkut nappaatilinnik sullissinerup iluani suliassaqarfik tarnip pissusaanik ilisimasalinnut atorfinnut katillugit arfineq-marluk nalinginnaasumik inissisimasut – inersimasut suliassaqarfianni pingasut aamma meeqqanut inuusuttuaqqanullu suliassaqarfiimi sisamat ilisimatitsissutigineqarpoq.

Tarnikkut nappaatilinnik sullissinermi tarnip pissusaanik ilisimasalinnut atorfiit arfineq marluusuni arfinillit inuttaqarput imaluunniit inuttalerneqassapput.

i. Atorfiit qassit inuttaqanngillat?

Akissut: Kalaallit Nunaanni Peqqinnissaqarfimmi tarnip pissusaanik ilisimasalittut atorfik tarnikkut nappaatilinnik sullissinerup iluani maannakkut atorfik ataaseq inuttaqanngilaq. Peqqinnissaqarfimmit atorfik taanna pillugu ullumikkut atorfimmu allagartaq ikkunneqarsimasoq ilisimatitsissutigineqarpoq.

b. Tarnip pissusaanik ilisimasalimmit nakorsartinnissamut utaqqisarneq agguaqatigiisillugu qanoq sivisutigaa?

Akissut: Kalaallit Nunaanni Peqqinnissaqarfimmit, inersimasunut tarnip pissusaanik ilisimasalimmik katsorsarneqarnissaq massakkut agguaqatigiisillugu qaammatini arfineq-marluk missaanni utaqqisoqartartoq ilisimatitsissutigineqarpoq.

i. Qanoq tulleriiaarisooqartarpa, kina nakorsarinnissamut neqeroorfigineqartarpa?

Akissut: Kalaallit Nunaanni Peqqinnissaqarfimmit, napparsimasut imminut toqunnialualutut imaluunniit asuliunngitsumik imminut toqunnissamik eqqarsaateqartut pingaartinneqartut, taakkuupput pinasuarnarpaat. Tamatuma saniatigut siullermeersumik nalilersuineramik apersuisooqartarpoq, tassani napparsimasup ersiutai nalilersorneqartarlutik.

2. Naalakkersuisut misissorsimavaat nunatsinni tarnip pissusaanik ilisimasalimmik pisariaqartsivinneq qanoq annertutiginersoq?

Akissut: Tamakkiisumik takussutissiaqanngilaq, pisariaqartitsineq allaffeqarfiit akornanni assigiinngisitaartuummat. Meeqqanut, Inuusuttunut Ilaqutariinnullu Naalakkersuisooqarfik imaattunik paasissutissiivoq: *"Ullumikkut naatsorsueqqissaartoqanngilaq, pisariaqartitsineq pisortat ingerlatsiviinit soorlu psykiatrii, kommuninit aamma Namminersorlutik Oqartussanit allaanerujussuummata."*

Naalakkersuisut ilisimatitsissutigisinnaavaat 2023-miit peqqinnissaq pillugu isumaqatigiissutip qanoq inissisimanera pillugu partiit tamarmik peqatigalugit suliaq aallartinneqareersoq aammalu annertusaasumik isumaqatigiissuteqarnissaq sulissutigineqartoq, tassani tarnikkut napparsimasunut suliassaqarfimmi aamma inuit ersinngitsumik innarluutillit tapersorsorneqarnissaat qitiutillugit. Siunissami malittarisassat pilersaarusiornerlu qitiutinneqarput, ingammik tarnikkut nappaatilinnut illussaq, taanna 12-iniit 22-nut inissaqartitsineramik qaffaassaaq.

a. Ullumikkut?

Akissut: Apeqqummut 2-mut akissut takuuk.

b. Ukiuni tulluuttuni?

Akissut: Katsorsartinnissamut pisariaqartitsineq qaffassinnaasoq ilimagineqarpoq. Naalakkersuisut politikikkut pilersarusiorneq pingaarnersiunerlu aqqutigalugit isumaginninnermut siunissamut naleqquttumik suliniuteqarput.

3. Tarnip pissusaanik ilisimasalinnik amerlanernik pissarsiniarlutik ukiuni kingullerni tallinani Naalakkersuisut sunik ersarissunik suliniuteqarsimappat?

Akissut: Naalakkersuisut ilisimatitsissutigisinnaavaat arlalitsigut periusissiaq sulissutigineqartoq, tassunga ilanngullugit sulisussarsiorneq, piginnaanngorsaaneq aamma nunat tamalaat akornanni suleqatigiinnerit, ilaatigut Danmark peqatigalugu. Tamanna nakorsaatinut pisinnaassuseq nukittorsarniarlugu aammalu isumaginninnermut ikiorneqarnissamut pitsaannerusumik pissarsisinnaanissaq qulakkeerlugu.

Meeqqanut, Inuusuttunut Ilaqutariinnullu Naalakkersuisoqarfimmit, Peqqissutsimut Susassaqartitsinermullu Aqutsisoqarfiup ataani meeqqanut inuusuttunullu (meeqqat angalatitseqatigiiffiat), inersimasut angalatitseqatigiiffiat aamma Killiliisa Klinikki pillugit katsorsaannermik sullissineq ineriartortinneqarsimasoq nalunaarpoq. Qulaani katsorsarneqarsinnaasunut, tarnip pissusaanik ilisimasallit amerlanerulersinniarlugit Isumaginninnermut Immikkoortortami Innuttaasut Pisinnaatitaaffiut Immikkoortortami puijuartumik atorfiit nutaat pilersinneqarput. Meeqqanut inuusuttunullu suliasaqaarfiup iluani kiisalu inersimasunut suliasaqaarfiup iluani immikkut ittumik atorfiit pilersinneqarput, ilaatigut kinguaassiuutitigut atornerluisarnerup katsorsarneqarnissaanut tarnip pissusaanik ilisimasallit.

Aammattaaq Meeqqanut, Inuusuttunut Ilaqutariinnullu Naalakkersuisoqarfik ima ilisimatitsipput:

“Angalasarneq aqqutigalugu tarnip pissusaanik ilisimasalinnik sulisussarsiorneq

Meeqqanut/inuusuttunut inersimasunullu angalatitsisartunik pilersitsisoqarpoq annertusarneqarlunilu:

Meeqqanik katsorsaasut angalasartut illoqarfinni nunaqarfinnilu najukkami tarnip pissusaanik ilisimasalittut siunnersuillutillu katsorsaasartut.

Inersimasunik katsorsaallutik angalasartut inersimasunut meeraanermi kinguaassiuutitigut atornerluisimanerup kingunerisaanik katsorsaannissamik neqerooruteqarpoq.

Suliffeqarneq pitsaannerusoq – tarnip pissusaatigut katsorsaasartunik atuineq.

- *Tarnikkut napparsimasunut ilisimasallit akuersissutigineqarsimasut atorfinitsinnissaat ajornakusoortillugu tarnip pissusaatigut katsorsaasartut ilinniarsimasut atorineqartarput – ingammik katsorsartinnermi.*
- *Innuttaasut ikiorsernissaat qularnaarniarlugu taamaaliortarput, atorfiit tarnip pissutaanik ilisimasalinnik innuttaqanngikkaluarpataluunniit.*

Tarnip pissusaanik ilisimasallit tigummiinnarnissaanut suliniutit

- *Tarnip pissusaanik ilisimasallit suliatik aqqutigalugit suliamik siunnersuinermik aammalu supervisionimik periarfissaqarput.*

- *Suliffimmi avatangiisit piginnaasallu nukittorsarniarlugit suliamik atatillugu pikkorissarnerit aamma ingerlaqqilluni ilinniarneq neqeroorutigineqartarput.*

Suliassanik ersarissunik qulakkeerineq aammalu suliassaqaarfiit akornanni suleqatigiinneq, peqqissuseq aamma suliffimmi naammagisimaarinninneq annertusarniarlugu pingaartinneqarput”

Allorfik tarnip pissusaanik ilisimasalinnik sullissinerminnut atorfinitsiniarluni suliniuteqarsimavoq, kisianni atorfiit taakku tigummiinnarnissaat ajornakusoortoq uppersarsineqarpoq. Ajornartorsiutit annersaasa ilaat tassaasoq akissarsiat atorfeqarnermilu atugassarititaasut naammaginarlumik naapertuilluarsinnaannginnerat nalunaarutigineqarpoq namminersorlutik inuussutissarsiortuni neqeroorutigineqartunut sanilliullugit. Atorfinitsitsinermi unammilligassat aqqinniarlugit sulinerup ilaatut tarnip pissusaanik ilisimasallit kalaallisut oqaasillit marluk Kalaallit Nunaata avataani najugallit isumaqatigiissuteqarfiginissaat Allorfiup suliniutigisimavaa. Tarnip pissutaanik ilisimasallit taakku akunnermusialittut nittartakkakkut oqaloqateqartassapput, tamannalu piujuartumik suliffeqarnissamut ajornartorsiuteqartoqaraluartoq aalajangersimasumik nakorsaatinut ataqqinninnermut iluaqutaasarpog.

a. Taakku suliniutit qanoq innerneqarsimappat?

Akissut: Naalakkersuisut nalilerpaat, arlalitsigut periusissiaq katsorsaasinnaassuseq nukittorsarneqassasoq aamma isumaginninnermut ikiorsiissutiniq pitsaanerusumik pissarsisinnaaneq qulakkeerneqassasoq.

Meeqqanut, Inuusuttunut Ilaqutariinnullu Naalakkersuisoqarfimmit , Peqqinnissamut Aqutsisoqarfimmi nakorsaatinut periarfissat nutaat atuutilersinneqarnerisigut innuttaasut amerlanerusut maanna akeqanngitsumik nakorsaatinut neqeroorfigineqartalersimasut ilisimatitsissutigaat.

Meeqqanut, Inuusuttunut Ilaqutariinnullu Naalakkersuisoqarfimmit paasissutissiissutigineqarpoq ilaatigut:

- *”Meeqqanik katsorsaasartut angalasartut meeqqat inuusuttullu katsorsarsimavaat, taakku sakkortuumik nalaataqarsimanermik katsorsarneqarsimapput, tassani ilaatigut paaqqinnittartunik malinnaasoqartarsimavoq tapersersuisoqartarsimallunilu.*
- *Sumiiffinni siornatigut neqerooruteqanngitsuni akeqanngitsumik katsorsaaneq ingerlanneqarpoq.*

Sumiiffik annertoq ikiorserneqarnissaa

- *Katsorsaannissamut neqerooruteqarneq illoqarfinnut nunaqarfinnullu ungasissunut, nalinginnaasumik tarnip pissusaanik ilisimasalimmik tikinneqarsinnaanngitsut ikiorserneqarsinnaalissapput.*
- *Sumiiffinni ilinniarsimasut pikkorissartinneqarput taamaalillutik angalaqatigiittartut tikeraarnerisa kingorna malitseqartitsinnaassammata.*

Inersimasunut katsorsaanissamik neqeroorut pilersinneqassaaq

- Klinik Killiliisa tarnikkut kinguaassiuutitigulli katsorsaanissamut periarfissaqartitsivoq.
- Inersimasut amerlasuut nammineq piumassusertik atorlugu saaffiginnittarput kisianni aamma inuit eqqartuunneqarnikut – tamannalu pinaveersaartitsinermut qaffatsitsivoq.

Sumiiffinni immikkut ilisimasalittut nukittorsaaneq

- Sumiiffinni ilinniarsimasut (ass. ilinniartitsisut, peqqinnissaqarfimmi sulisut perorsaasullu) ingerlateqqinnissamut ilinniartitsinermi peqataasimapput, taamaalillutik meeqqat inersimasullu sakkortuumik misigisaqarsimasut pitsaanerusumik paasisinnaallugillu tapersersorneqarsinnaassapput.
- pikkorissaanerit atortorissaarutillu kalaallit kulturiannut oqaasiinullu naleqqussarneqarput – tassunga ilanngullugit isiginnaagassiat oqaluttuarpalaartunillu atuineq.

Sumiiffik annertoq ikiorserneqarnissaa

- Katsorsaanissamut neqerooruteqarneq illoqarfinnut nunaqarfinnullu ungasissunut, nalinginnaasumik tarnip pissusaanik ilisimasalimmik tikinneqarsinnaanngitsut ikiorserneqarsinnaalissapput.
- Sumiiffinni ilinniarsimasut pikkorissartinneqarput taamaalillutik angalaqatigiittartut tikeraarnerisa kingorna malitseqartitsisinnaassammata.

Inersimasunut katsorsaanissamik neqeroorut pilersinneqassaaq

- Klinik Killiliisa tarnikkut kinguaassiuutitigulli katsorsaanissamut periarfissaqartitsivoq.
- Inersimasut amerlasuut nammineq piumassusertik atorlugu saaffiginnittarput kisianni aamma inuit eqqartuunneqarnikut – tamannalu pinaveersaartitsinermut qaffatsitsivoq.

Sumiiffinni immikkut ilisimasalittut nukittorsaaneq

- Sumiiffinni ilinniarsimasut (ass. ilinniartitsisut, peqqinnissaqarfimmi sulisut perorsaasullu) ingerlateqqinnissamut ilinniartitsinermi peqataasimapput, taamaalillutik meeqqat inersimasullu sakkortuumik misigisaqarsimasut pitsaanerusumik paasisinnaallugillu tapersersorneqarsinnaassapput.
- Pikkorissaanerit atortorissaarutillu kalaallit kulturiannut oqaasiinullu naleqqussarneqarput – tassunga ilanngullugit isiginnaagassiat oqaluttuarpalaartunillu atuineq.”

4. Suut suliniutit nutaat eqqarsaasersuutigineqarpat tarnip pissusaanik ilisimasalinnik suisussarsiernerup sulisooreersullu tigungmiinnarnissaannut pitsanngorsaataasussatut?

Akissut: Ataavartumik atorfeqarnissamut, nunatsinni ilinniartitaaneq tapersorsorniarlugu kiisalu nunat tamalaat akornanni suliniaqatigiiffinnut atugassarititaasut pitsanngorsarneqarnissaat Naalakkersuisunit suliniutigineqarpoq. Peqqinnissaqarfimmut tunngasunut iliuseqarnissamut pilersaarusiortoqarpoq, tamannalu ajornartorsiortitsisumik aningaasartuuteqarnermik sipaarniarfiussanngilaq.

Naalakkersuisut Inulervik pilersinnissaanut akuersipput– inuunerissaavik, tarnip pissusaanik ilisimasalimmik tarnillu pissusaatigut katsorsaasartut ataatsimut suliniaqatigiiffissaat. Tamanna ilisimasaqarluarneq nukittorsarniarlugu Nuup avataanut inissinnissaa periarfissaavoq.

Kalaallit Nunaanni Peqqinnissaqarfimmi sulisut atorfinnik siuarsaanissaq aamma nittarsaassinissaq ingerlaavartumik sulissutigaat.

5. Naalakkersuisut eqqarsaatersuutigisimanerpaat tarnip pissusaanik ilisimasalittut ilinniarnarup ilisimatusarfimmi ingerlanneqarnissaanut suliniuteqarnissaq?

Akissut: Ilinniarnissamut neqerooruteqarnissanut attuumassuteqartut pillugit pisariaqartitsisumik misissuinissaq utaqqineqarpoq, taamaammat massakkut tarnip pissusaanik ilisimasalittut ilinniarnarup pilersitsinissaq pilersaarutaanngikkallarpoq.

a. Aappiuppat; pilersaarutit sumut killippat?

Akissut: Apeqqummut 5-mut akissut takuuk.

b. Naamiuppat; sooq taamatut suliniuteqartoqanngila?

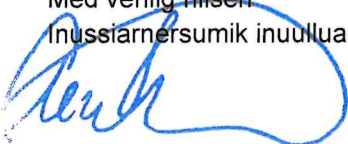
Akissut: Apeqqummut 5-mut akissut takuuk.

6. Naalakkersuisut oqaluuserisamut soqutiginaatilinnik allanik paasissutissiisinnaanerlutik?

Akissut: Naalakkersuisunit peqqinnissaqarfik naalakkersuinikkut pingaartinneqartoq erseqqissarneqarpoq. Peqqinnissaqarfimmi sullissineq toqqissisimanarnerusoq aammalu ullumikkut atuuttoq qulakkeerniarlugu annertuumik suliniuteqartoqarpoq, timikkut nappaatit aammalu tarnikkut napparsimasunik suliaqarnerup iluani. Siunissami peqqinnissaqarfik ataatsimoorussamik inerisartariaqarpoq, Naalakkersuisulli suliamut tassunga politikkikkut siammasissumik tapersuisoqarnissaa neriuutigaat.

Med venlig hilsen

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Anna Wangenheim

Peqqissutsimut Inunnnullu Innarluutilinnut Naalakkersuisoq